

ב"קודש" [לרש"י, אחרי הבאתו לעזרה, ולתוס', פסול הכשר במקום אחר, עיין הערה 56] אינו מטמא בבית הבליעה. כי אינו דומה לטריפה שלא נעשה שום פעולה חיובית.

והגרי"ז מוכיח כן ממה ששינונו בתורת כהנים [פרשת צו פרשתא ט] שהנשחט בלילה יצא לבית השריפה. ומוכח שנשחט בלילה חל עליו שם "פסולו בקודש", שהרי כל פסולי המוקדשין שאינן מוגדרים כ"פסולו בקודש", כגון רובע ונרבע וכולי, אין דינם בשריפה אלא בקבורה. והיות וסתם תורת כהנים הוא אליבא דרבי יהודה [קידושין נג], מוכח שרבי יהודה מודה שחל על נשחט בלילה "שם פסולו בקודש".

ומסוגיתנו מוכח כשיטת הרמב"ם, ממה שרבי יוסף הוכיח שעולת העוף שעשאה למטה הוי "פסולו בקודש" ואינה מטמאה בבית הבליעה, ומתוך כך, מכיון ש"פסולו בקודש", לכן אינה מטמאה בבית הבליעה, כנ"ל.

והמקדש דוד [סימן ד אות א] מבאר דעת הרמב"ם לפי מה שכתבו תוס' [זבחים קכ א] גבי קדשי קדשים ששחטן בדרום דאף למאן דאמר "אם עלו ירדו", מכל מקום, משמשלה בהם האור לכולי עלמא לא ירדו, וכתב המשנה למלך [בפרק ג מהלכות פסולי המוקדשין הלכה ו] דלדברי התוס' הוא הדין בנשחטה בלילה ונשפך דמה ויצא חוץ לקלעים, אם משלה בהן האור לא ירדו,

אם כן, במלק בלילה, נהי דסבירא ליה להרמב"ם דאם עלתה תרד, מכל מקום, כיון דאם משלה בו האור לא תרד, חשיב שפיר מליקה המתרת את האיסור. דזה בעינן "מליקה המתרת את האיסור", היינו שתועיל לשום דבר, דכל דמהני המליקה לשום דבר, אינה נבלה. אם כן, מה לי אם מהני המליקה לענין שאם עלתה לא תרד, ומה לי דמהני לענין שאם משלה בהן האור לא תרד.

ומפני קושיא זו מסיק הגרי"ז, שמסוגיתנו יש הוכחה לשיטת הרמב"ם, הסובר שדין טהרת מליקה מטומאת נבלות אינו תלוי בדין אם עלו לא ירדו.

דהנה, הרמב"ם פסק [בפרק שלישי מהלכות פסולי המוקדשין הלכה ו'] דשחיטת לילה אם עלו ירדו, כרבי יהודה, ולכאורה הוא הדין למליקת לילה, ובכל זאת פסק [שם בתחלת פרק שביעי] דמליקת לילה אינה מטמאה בבית הבליעה.

משמע, שהרמב"ם אינו סובר כתוס' הנ"ל, שרק לרבי שמעון לא מטמאה בבית הבליעה והמשנה נשנתה אליבא דרבי שמעון, אלא שסובר שאף לרבי יהודה אינה מטמאה.

והתוס' יום טוב [שם במשנה] מתרץ, שרבי יהודה מודה בחטאת העוף ועולת העוף שנפסלו שאם עלו לא ירדו, אף אם נמלקו בלילה, מפני ששלשה המיעוטים שמהם דרש רבי יהודה שאם עלו ירדו [כמבואר בהערה 39]. נאמרו רק בבהמה. וכן סוברים שם התוס' בתירוצו השני, והרמב"ם סובר כן, לכן אינם מטמאין בבית הבליעה.

ומדויק לשון הרמב"ם "וכן בהמת קדשים שנשחטה בלילה... אם עלתה תרד".

אבל הלחם משנה [בפרק שביעי] אינו סובר כן, אלא שסובר בדעת הרמב"ם שאף מליקה שאינה מתרת כלום, גם כן מטהרת מטומאת נבילה. כי לדעת הרמב"ם הילפותא של נבילה מטריפה, היא: כמו שטריפה אינה פועלת שום פעולה חיובת, כן נבילה. לאפוקי מליקה "שבחייה לא היתה ראויה להקרב לגבוה והותרה במליקה זו". וכן כתב הקרן אורה.

ובביאור הדברים כתב הגרי"ז [זבחים שם מנחות דף י ב], שהרמב"ם סובר שאין צריך שיהיה בו היתר ממש, או לפחות היתר בדיעבד של אם עלו לא ירד, אלא, כיון שהיה "פסולו